

Universal access means accessible for everyone: Moving forward inclusive water, sanitation and hygiene services in Cambodia

The Royal Government of Cambodia has set a target to achieve universal access to water sanitation and hygiene (WASH) for all people in Cambodia by 2025.¹ This means everyone everywhere in Cambodia having access to equitable and sustainable water supply, sanitation and hygiene services. In order to achieve this target, all WASH efforts must reach the most marginalised to ensure that no one is left behind. Accessing safe water and sanitation can be a greater challenge for some groups such as people with disabilities, elderly people and pregnant women, who face barriers in their daily life.

Source: DDSP-2014

What is Inclusive WASH?

Inclusive water, sanitation and hygiene (WASH) occurs when the entire community, including people with a disability, elderly, pregnant women, ethnic minorities and other marginalised groups benefit and participate equally from WASH programs and processes. Inclusive approaches to WASH encourage awareness of and participation by all marginalised groups.

People who have limited mobility, such as the elderly or people with disabilities, may have difficulty getting to or using a water point or latrine. They maybe left out of hygiene promotion initiatives because

they do not hear about the program or are unable to get to and from community meetings or because the promotion methods are not appropriate for people with vision or hearing impairments.

“Going to the toilet in the bush is very unclean for me. I often can't access water to take with me to clean myself. Especially in the wet season I slip off the track and get covered in mud. At times I get tangled in thorn bushes. Even when I get back to the house there is often no water to wash myself. I feel unclean.”

- A middle-aged man who is blind.

The description ‘unclean’ also implied loss of dignity. Source: CBM/CDMD consultation with Self Help Groups of People with Disability, Cambodia, May 2013.

¹National Strategic Plan for Rural Water Supply, Sanitation and Hygiene 2014-2025, approved by the Council of Ministers in January 2014

People with disabilities are often among the poorest of the poor, are less likely to attend school and are more likely to depend on others for their livelihood. These factors, along with experiences of stigma and discrimination act as barriers to being included in community mobilisation processes that are commonly used in WASH. Women with disabilities in Cambodia may experience a ‘triple burden’ of discrimination based on being a woman living with a disability and being among the poorest.² According to World Health Organisation estimates, globally one in five people living in developing countries have a disability.³ Given the rapidly growing elderly population in Cambodia and the increasing number of road crashes, the number of people living with disabilities is likely to continue to increase.

Policy on disability in Cambodia

2007: Cambodia signed the UN Convention on the Rights of Persons with Disabilities (UNCRPD).

2009: Cambodia adopted the Law on the Protection and the Promotion of the Rights of Persons with Disabilities (LPPRPD).

2012: Ratification of the UNCRPD.

2012: Cambodia signed the Ministerial Declaration on the Asian and Pacific Decade of Persons with Disabilities and adopted the Incheon Strategy to 'Make the Right Real' for Persons with Disabilities in Asia & the Pacific.

2014: Cambodia launched the National Disability Strategic Plan 2014-2018 to promote the rights of people with disabilities and improve their standard of living.

In Cambodia, the development sector is increasingly aware that people with disabilities need to be included. **Unless the WASH sector intentionally reaches and includes people who are most marginalised, including people with disabilities and the elderly then Cambodia’s target of universal access to WASH will never be met.**

Status of inclusive WASH in Cambodia

A recent report commissioned by Water Aid and Australian Red Cross looks at inclusion in WASH programs in Cambodia, with a specific focus on people with disabilities and elderly people.

The report examined what progress has been made since initial research into disability inclusive WASH was conducted in Cambodia in 2003 by WEDC⁴. Through interviews with both disability and WASH practitioners and people with disabilities (through Disabled Persons Organisations and Self-Help Groups), the report found **there is currently little collaboration between the two sectors.** Overall the researchers found there was a general level of awareness among WASH practitioners of the need to include people with disabilities but

there appears to be little documentation of good inclusive practices being shared among WASH stakeholders.

² International Women’s Development Agency; Triple Jeopardy Research on Violence Against Women with Disabilities in Cambodia (2013) available at: <http://www.iwda.org.au/research/triple-jeopardy/>

³ World Health Organisation; *World Health Report on Disability* (2011) available at: http://www.who.int/disabilities/world_report/2011/en/

⁴ WEDC is the Water Engineering and Development Centre, Loughborough University, UK, a pioneering institution on disability inclusive WASH.

Key points on disability from the National Strategic Plan for Rural Water Supply, Sanitation and Hygiene (RWSSH) 2014-2025

- The National Strategic Plan has a vision whereby all rural people have access to equitable and sustainable water supply, sanitation and hygiene services.
- The development and provision of RWSSH services shall conform to the Law on the Protection and Promotion of the Rights of Persons with Disabilities’.
- All projects and programs will consider the needs of persons with disabilities throughout all stages of their project/program cycles.
- Disabled people’s organizations will be included or represented in any consultation process, committee or advisory board (MRD, National Strategic Plan on RWSSH 2014-2015, Section 6.1.8).

Key Findings: Factors for success

Development organisations are increasingly aware of the need for inclusive WASH and in Cambodia some organisations, particularly larger ones, are striving to mainstream disability in their programs. For practitioners who had implemented inclusive WASH projects some of the keys to success were:

- **The active participation of people with disabilities throughout the project**, from design to completion in line with the motto “**Nothing about us without us**”. Practitioners reported that the participation of people with disabilities in leadership roles helped to incorporate a disability perspective in the project and empowered people with disabilities.
- Embedding a disability perspective in the planning of WASH projects and policies.
- Staff training not only in technical design aspects of inclusive WASH, but in broader inclusive approaches, disability awareness and in learning approaches, which foster greater empowerment and commitment towards disability inclusion.

Key Findings: Barriers to inclusive WASH

While Cambodia has strengthened its commitment to progressing the rights of people with disabilities in recent years much work remains to be done to mainstream inclusive practices across WASH programs. **A major barrier to inclusive WASH remains the lack of communication and partnership between the WASH and the disability sectors, at the institutional, organisational and individual levels.** Other barriers include:

- The WASH sector is not lacking technical resources, but rather resources which explain best approaches to establish partnerships and collaborate between the sectors, including case studies, and how to organise cross-sectoral consultations.
- Lack of resources available in Khmer language: While several manuals, guides and designs for inclusive WASH facilities have been produced, most are in English, therefore inaccessible to Khmer speakers.
- There is a major gap in experience and expertise regarding hygiene promotion and disability inclusion, especially considering formats accessible to people with vision and hearing impairments.

Source: DDSP-2014

- A lack of cross sectoral knowledge: Members of the disability sector noted a lack of technical knowledge on WASH, and members of the WASH sector expressed a lack of understanding of disability.

“The challenge for inclusive WASH now is to keep the momentum from the Accessible WASH 2014 workshop and study alive and translate this momentum into practical activities that both sectors can engage in.”

Disability inclusive development core principles

1. **Awareness** of disability and its implications is the crucial first step in WASH programs becoming inclusive.
2. **Participation** of people with a disability is essential for meeting their needs and for genuine empowerment and community-led change.
3. **Comprehensive accessibility** ensures that physical, communication, policy and attitudinal barriers are all identified and addressed by WASH practitioners. Note that this is more than physical access to infrastructure, but also to information for example hygiene promotion materials in accessible formats, and involvement in decision making.
4. The **twin track** approach explicitly identifies specific actions for people with a disability whilst at the same time mainstreaming disability inclusion.

Summary of the Key Recommendations

- **Inclusive policymaking, planning and mainstreaming** – The Government needs to take the lead in initiating cross sector partnerships between its own WASH and disability departments. Notably, there is a pressing need to develop and roll out national guidelines on ways to integrate disability in WASH implementation.
- **Collaboration and partnering across sectors** – For inclusive WASH to progress, communication between sectors needs to increase, information needs to be shared, and cross-sector collaboration at the national and local levels encouraged in practical ways, notably through the creation of small local collaborative inclusive WASH projects by WASH and disability organisations, and involving the participation of people with disabilities.
- **Advocacy, awareness-raising, and capacity building** – Demand for inclusive services by the disability sector needs to be encouraged and supported, for example advocacy to include accessible WASH in Commune Investment Plans. Staff training to improve knowledge of the other sector will benefit cross sector collaboration.
- **Information sharing and education** – There is a need to develop hubs showcasing inclusive WASH activities in regional centres, to provide examples of good practice. The main technical and process resources on achieving inclusive WASH need to be translated in local languages and accessible formats and disseminated through an easily accessible and well-publicised central repository of resources.

Source: DDSP-2014

- **Further action research and evidence gathering** – Into how disability inclusion can be encouraged within the main models of sanitation and hygiene promotion promoted in Cambodia, such as Community Led Total Sanitation and Sanitation Marketing; ways to improve the effectiveness of programs for traditionally excluded groups such as vision-impaired and intellectually disabled people; the financial cost of inclusive designs and approaches; and finally gathering more information on the scale of the inclusive WASH challenge.

*Read the full report and the WEDC reports referenced in this summary at
<http://www.inclusivewash.org.au/resource-library-people-with-disabilities>*

Contact Us

Website : www.wateraid.org/au
 Email : cambodia@wateraid.org.au

**100 YEARS
 PEOPLE HELPING PEOPLE
 1914-2014**

Website : www.redcross.org.au

ការទទួលបានជាសកលមានន័យថាការបង្កឱ្យមានលក្ខណៈងាយស្រួលសម្រាប់គ្រប់គ្នា៖ ការឆ្ពោះទៅរកការដាក់បញ្ចូលនូវសេវាវិទ្យាសាស្ត្រនិងការលើកកម្ពស់អនាម័យនៅកម្ពុជា

រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជាបានកំណត់គោលដៅដើម្បីសម្រេចឲ្យបាននូវការទទួលបានជាសកលនូវទឹកស្អាត និងការលើកកម្ពស់អនាម័យសម្រាប់ប្រជាជនទូទៅនៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជានៅត្រឹមឆ្នាំ២០២៥។^១ នេះគឺមានន័យថារាល់ ប្រជាជនទាំងអស់នៅក្នុងប្រទេស កម្ពុជាអាច ទទួលបាននូវ សេវាផ្គត់ផ្គង់ ទឹកស្អាត និងការ លើកកម្ពស់ អនាម័យ ដោយស្មើភាពគ្នា និងនិរន្តរភាព។ ដើម្បីសម្រេចឲ្យបាននូវគោលដៅនេះ គឺត្រូវធ្វើយ៉ាងណា ឲ្យកម្មវិធី ទឹកស្អាត និងការលើកកម្ពស់អនាម័យបានទៅ ដល់អ្នកដែលងាយរងគ្រោះបំផុតក្នុងគោលបំណងធានា ថាគ្មាននរណាម្នាក់ត្រូវបានដាច់ចេញពីកម្មវិធី។

ប្រភពចេញពី DDSP-2014

តើអ្វីទៅជាការដាក់បញ្ចូលពិការភាព ទៅក្នុងកម្មវិធី ទឹកស្អាត និងការលើក កម្ពស់អនាម័យ ?

ការដាក់បញ្ចូលពិការភាពទៅក្នុងកម្មវិធីទឹកស្អាតនិង ការលើកកម្ពស់អនាម័យអាចកើតឡើងនៅពេល ដែលសហគមន៍ទាំងមូល រួមមានជនពិការ មនុស្ស ចាស់ជរា ស្ត្រីមានគភ៌ជាតិដើមភាគតិច និងក្រុម ដែលងាយរងគ្រោះនានាទទួលបានផលប្រយោជន៍ និងការចូលរួមដោយស្មើភាពគ្នាពីកម្មវិធី និងដំណើរ ការនានាបស់ទឹកស្អាត និងការលើកកម្ពស់អនាម័យ។ វិធីសាស្ត្រនៃការដាក់បញ្ចូលទៅក្នុងកម្មវិធីទឹកស្អាត និងការលើកកម្ពស់អនាម័យ គឺបានជំរុញការយល់ ដឹងនិងមានការចូលរួមរាល់ក្រុមដែលងាយរងគ្រោះ ទាំងអស់។

ការទទួលបាននូវ ទឹកស្អាត និងអនាម័យ អាចជាបញ្ហាប្រឈមចំពោះក្រុមមនុស្សដែល ងាយរងគ្រោះមួយចំនួន ដូចជាជនពិការ ចាស់ជរា និងស្ត្រីមានគភ៌ដែលតែងតែជួបនូវ ឧបសគ្គនានានៅក្នុងជីវិតប្រចាំថ្ងៃរបស់ពួក គេ។ អ្នកដែលមានការលំបាកក្នុង-

ការបម្លាស់ទីដូចជាមនុស្សចាស់ជរា ឬជនពិការ អាចនឹងមានការលំបាកក្នុងការទៅយកទឹក ឬប្រើប្រាស់ បង្គន់។ ពួកគេអាចនឹងត្រូវបានដាច់ចេញពីកម្មវិធីទឹកស្អាត និងការលើកកម្ពស់អនាម័យ ដោយសារតែ ពួកគេមិនបានទទួលព័ត៌មាន អំពីកម្មវិធី ឬក៏មិនអាចចូលរួមនៅក្នុងការប្រជុំរបស់សហគមន៍ ឬដោយ សារតែ វិធីសាស្ត្រនៃការផ្សព្វផ្សាយមិនមានភាពសមស្របសម្រាប់អ្នកដែលមានការពិបាកក្នុងការស្តាប់ និងមើលជាដើម។

“ការបត់ជើងនៅតាមគុម្ពោតព្រៃគឺមិនមានអនាម័យទេសម្រាប់ខ្ញុំ។ ជាញឹកញយខ្ញុំមិនអាចយកទឹកទៅជាមួយ ដើម្បីសម្អាតឡើយ។ ជាពិសេសនៅក្នុងរដូវវស្សា ខ្ញុំអិលដួល ហើយប្រឡាក់ភក់ពេញខ្លួន។ មានពេលខ្លះខ្ញុំ ទាក់នឹងបន្លាតនៅគុម្ពោតព្រៃទៀត។ បើទោះបីជាខ្ញុំទៅដល់ផ្ទះហើយ ក៏មិនមានទឹកដើម្បីលាងសម្អាតខ្លួនដែរ។ ខ្ញុំមានអារម្មណ៍ថាខ្លួនឯងកខ្វក់ខ្លាំងណាស់។”

- បុរសវ័យកណ្តាលម្នាក់ដែលពិការភ្នែក

ពាក្យថា “ភាពកខ្វក់” ក៏បញ្ជាក់ន័យអំពីការបាត់បង់នូវសេចក្តីថ្លៃថ្នូរផងដែរ។ ប្រភពចេញពី : CBM/CDMD consultation with Self Help Groups of People with Disability, Cambodia, May 2013.

¹ ផែនការយុទ្ធសាស្ត្រជាតិស្តីអំពីការផ្គត់ផ្គង់ទឹកស្អាតនិងការលើកកម្ពស់អនាម័យនៅតាមជនបទនៅឆ្នាំ២០១៤-២០២៥ អនុម័តដោយទីស្តីការគណៈរដ្ឋមន្ត្រីនៅក្នុងខែមករាឆ្នាំ២០១៤

ជនពិការ គឺជាប្រជាជនដែលក្រីក្រជាងគេបង្អស់ក្នុងចំណោមប្រជាជនក្រីក្រ ហើយពួកគេមិនសូវបាន ចូលរៀន និងតែងតែពឹងផ្អែកលើអ្នកដទៃសម្រាប់ការរស់នៅរបស់ពួកគេ។ កត្តាទាំងអស់នេះ ព្រមជាមួយ នឹងបទពិសោធន៍ក្នុងការរើសអើង និងការមើលងាយពីសង្គម និងក្រុមគ្រួសារ គឺជាឧបសគ្គដែលរារាំង ពួកគេមិនឲ្យចូលរួមនៅក្នុងដំណើរការអភិវឌ្ឍសហគមន៍ទូទៅដូចជាកម្មវិធីទឹកស្អាត និងការលើកកម្ពស់ អនាម័យជាដើម។ ស្ត្រីពិការនៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជាអាចនឹងជួបបទពិសោធន៍ “បីដង” នៃការរើសអើង ដោយសារតែគាត់ជាស្ត្រី ជាជនពិការ និងជាអ្នកក្រ។^២ បើយោងទៅលើការប៉ាន់ប្រមាណរបស់អង្គការ សុខភាពពិភពលោក គឺមានមនុស្សចំនួន១នាក់ក្នុងចំណោម៥នាក់ដែលមានពិការភាពនៅទូទាំង សកលលោក។^៣ ការកើនឡើងយ៉ាងឆាប់រហ័សនូវចំនួនប្រជាជនដែលមានវ័យចាស់ជរានៅក្នុង ប្រទេសកម្ពុជាហើយនិងការកើនឡើងនូវចំនួនគ្រោះថ្នាក់ចរាចរណ៍ ហាក់បីដូចជាធ្វើឲ្យមានការកើន ឡើងជាបន្តបន្ទាប់នូវចំនួនជនពិការនៅក្នុងប្រទេស។ នៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា វិស័យអភិវឌ្ឍន៍គឺមានការ កើនឡើងនូវការយល់ដឹងអំពីពិការភាព ក្នុងការដាក់បញ្ចូលជនពិការទៅក្នុងគ្រប់កម្មវិធីអភិវឌ្ឍន៍។ ល្អិត ណាវិស័យទឹកស្អាតនិងការលើកកម្ពស់អនាម័យមានគោលបំណងដាក់បញ្ចូលជនដែលងាយរងគ្រោះ បំផុតរួមទាំងជនពិការ មនុស្សចាស់ជរាត្រូវបានគិតគូរ និងយកចិត្តទុកដាក់បើមិនដូច្នោះទេគោលដៅជា សកលក្នុងការទទួលបានសេវាទឹកស្អាត និងការលើកកម្ពស់អនាម័យនៅកម្ពុជានឹងមិនអាចសម្រេច តាមគោលដៅឡើយ។

គោលនយោបាយអំពីពិការភាពនៅក្នុង ប្រទេសកម្ពុជា

២០០៧៖ កម្ពុជាបានចុះហត្ថលេខាលើអនុសញ្ញា អង្គការសហប្រជាជាតិស្តីពីសិទ្ធិជនពិការ (UNCPRD)

២០០៩៖ កម្ពុជាបានអនុម័តលើច្បាប់ស្តីពីកិច្ចការពារ និងលើកកម្ពស់សិទ្ធិជនពិការ (LPPRPD)

២០១២៖ កម្ពុជាបានផ្តល់សច្ចាប័នលើអនុសញ្ញា អង្គការសហប្រជាជាតិស្តីពីសិទ្ធិជនពិការ (UNCPRD)

២០១២៖ កម្ពុជាបានចុះហត្ថលេខាលើសេចក្តីប្រកាស ក្រសួង អំពីទស្សន៍វិស័យជនពិការ អាស៊ី ប៉ាស៊ីហ្វិក និងអនុម័តលើយុទ្ធសាស្ត្រអីនឈាន “ធ្វើឲ្យសិទ្ធិ ក្លាយជាការពិត” សម្រាប់ជនពិការនៅអាស៊ី ប៉ាស៊ីហ្វិក។

២០១៥៖ កម្ពុជាបានប្រកាសជាផ្លូវការនូវផែនការ យុទ្ធសាស្ត្រជាតិស្តីអំពីពិការភាព

២០១៥-២០១៨ ដើម្បីលើកកម្ពស់សិទ្ធិជនពិការ និងការធ្វើឲ្យប្រសើរឡើងនូវកម្រិតជីវភាពរស់ នៅរបស់ជនពិការ។

ស្ថានភាពការដាក់បញ្ចូលពិការភាពនៅក្នុងកម្មវិធីទឹក ស្អាត និងការលើកកម្ពស់អនាម័យនៅកម្ពុជា

របាយការណ៍មួយដែលរៀបរៀងដោយអង្គការវ៉តធើអេត និងកាកបាទក្រហមអូស្ត្រាលីបានពិនិត្យមើលការដាក់ បញ្ចូលពិការភាពទៅក្នុងកម្មវិធីទឹកស្អាត និងការលើកកម្ពស់ អនាម័យនៅកម្ពុជាហើយផ្ដោតទៅលើជនពិការ និងមនុស្ស ចាស់ជរា។

របាយការណ៍បានបង្ហាញនូវភាពរីកចម្រើនកន្លងមកតាំង ពីការសិក្សាជាបឋមអំពីការដាក់បញ្ចូលពិការភាពទៅ ក្នុងកម្មវិធីទឹកស្អាត និងការលើកកម្ពស់អនាម័យដែលបាន រៀបចំនៅក្នុងឆ្នាំ២០០៣ ដោយមជ្ឈមណ្ឌលវិស្វកម្មទឹក និងអភិវឌ្ឍន៍ (WEDC)។^៤ តាមរយៈការសម្ភាសន៍ជាមួយ អង្គការជនពិការ និងស្ថាប័នអនុវត្តទឹកស្អាត និងលើក កម្ពស់អនាម័យ និងជនពិការ (តាមរយៈអង្គការជនពិការ និងក្រុមជួយខ្លួនឯង) របាយការណ៍បានរកឃើញថាមាន ការសហការតិចតួចណាស់រវាងស្ថាប័នទាំងពីរ។ ជារួម អ្នកសិក្សាស្រាវជ្រាវបានរកឃើញនូវកម្រិតនៃការយល់ ដឹងជាទូទៅរបស់អ្នកអនុវត្តកម្មវិធីទឹកស្អាតនិងលើកកម្ពស់ អនាម័យអំពីតម្រូវការក្នុងការដាក់បញ្ចូលជនពិការក៏ប៉ុន្តែ មិនសូវមានការចងក្រងជាឯកសារអំពីការអនុវត្តក្នុង ការដាក់បញ្ចូលពិការភាពដើម្បីចែករំលែករវាងអ្នកអនុវត្ត កម្មវិធីទឹកស្អាតនិងលើកកម្ពស់អនាម័យនៅឡើយទេ។

² ទីភ្នាក់ងារអន្តរជាតិដើម្បីអភិវឌ្ឍន៍ស្ត្រី៖ ការសិក្សាស្រាវជ្រាវអំពីការប្រឆាំងអំពើហិង្សាលើស្ត្រីពិការនៅកម្ពុជា ដែលអាចរកបាននៅលើគេហទំព័រ <http://www.iwda.org.au/research/triple-jeopardy/>

³ អង្គការសុខភាពពិភពលោក៖ របាយការណ៍ពិភពលោកស្តីអំពីពិការភាពអាចរកបាននៅលើគេហទំព័រ http://www.who.int/disabilities/world_report/2011/en/

⁴ WEDC គឺជាមជ្ឈមណ្ឌលវិស្វកម្មទឹក និងអភិវឌ្ឍន៍ នៃសកលវិទ្យាល័យ Loughborough ចក្រភពអង់គ្លេស ដែលជាវិទ្យាស្ថានត្រួសត្រាយក្នុងការដាក់បញ្ចូលពិការភាពទៅក្នុងកម្មវិធីទឹកស្អាត និងលើកកម្ពស់អនាម័យ។

**ចំណុចគន្លឹះសំខាន់ៗនៃពិការភាព
ក្នុងផែនការយុទ្ធសាស្ត្រជាតិស្តីអំពីការផ្គត់
ផ្គង់ទឹកស្អាតនិងការលើកកម្ពស់អនាម័យ
នៅតាមជនបទនៅឆ្នាំ ២០១៤-២០២៥**

- ផែនការយុទ្ធសាស្ត្រជាតិមានចក្ខុវិស័យមួយ
ដែលបានចែងថា រាល់ប្រជាជននៅតាមជនបទ
អាចទទួលបានសេវាផ្គត់ផ្គង់ទឹកស្អាតនិងលើក
កម្ពស់អនាម័យប្រកបដោយនិរន្តរភាព និងស្មើ
ភាពគ្នា។
- ការអភិវឌ្ឍន៍ និងការផ្តល់សេវាផ្គត់ផ្គង់ទឹកស្អាត
និងលើកកម្ពស់អនាម័យនៅតាមជនបទអាច
ឆ្លើយតបទៅនឹងច្បាប់ស្តីពីកិច្ចការពារ និងលើក
កម្ពស់សិទ្ធិជនពិការ
- រាល់គម្រោងនិងកម្មវិធីត្រូវពិចារណានូវសេចក្តី
ត្រូវការរបស់ជនពិការ ហើយតម្រូវការទាំងនោះ
ត្រូវបានដាក់បញ្ចូលរាល់ជំហាននៃគម្រោង
ឬកម្មវិធី។
- អង្គការជនពិការនឹងត្រូវបានដាក់បញ្ចូល ឬ
ចូលរួមរាល់ដំណើរការប្រឹក្សាយោបល់គណៈកម្មការ
ឬក្រុមប្រឹក្សាភិបាល (ក្រសួងអភិវឌ្ឍន៍ជនបទ
ផែនការយុទ្ធសាស្ត្រជាតិ ស្តីអំពីការផ្គត់ផ្គង់ទឹក
ស្អាតនិងការលើកកម្ពស់អនាម័យនៅតាមជន
បទនៅឆ្នាំ២០១៤-២០២៥ ផ្នែក៦.១.៨)

ប្រភពចេញពី: DDSP-2014

មេកគំហើញសំខាន់ៗ៖ កត្តាដែលជាឱកាស

អង្គការអភិវឌ្ឍន៍នានាមានការកើនឡើងនូវការយល់ដឹងអំពី
តម្រូវការក្នុងការដាក់បញ្ចូលពិការភាពទៅក្នុងកម្មវិធីទឹកស្អាត
និងលើកកម្ពស់អនាម័យ ហើយអង្គការមួយចំនួននៅកម្ពុជា
ជាពិសេសអង្គការដែលមានទ្រង់ទ្រាយធំៗគឺបានយកចិត្ត
ទុកដាក់ក្នុងការដាក់បញ្ចូលឬបញ្ចូលពិការភាពទៅក្នុងកម្ម
វិធីរបស់ពួកគេគន្លឹះសំខាន់ៗ សម្រាប់អ្នកអនុវត្តកម្មវិធីដែល
បានអនុវត្តន៍គម្រោងទឹកស្អាត និងលើកកម្ពស់អនាម័យដោយ
មានការដាក់បញ្ចូលពិការភាពមានដូចជា៖

- ការចូលរួមយ៉ាងសកម្មរបស់ជនពិការក្នុងគម្រោងតាំង
ពីការរៀបចំរហូតដល់ការបញ្ចប់កម្មវិធីជាមួយនិងប្រារព្ធនា
“មិនមានអ្វីអំពីពួកយើង ដោយគ្មានពួកយើង” ។ អ្នកអនុវត្ត
បានរាយការណ៍ថាការចូលរួមរបស់ជនពិការនៅក្នុងតួនាទី
ជាអ្នកដឹកនាំបានជួយឲ្យមានការយល់ដឹងអំពីពិការភាពនៅ
ក្នុងគម្រោង និងបានផ្តល់សិទ្ធិអំណាចដល់ជនពិការផងដែរ។
- ការបង្កប់នូវទស្សនៈពិការភាពនៅក្នុងការកសាងផែនការ
គម្រោង និងគោលនយោបាយទឹកស្អាតនិងលើកកម្ពស់
អនាម័យ។
- មិនត្រឹមតែ ការបណ្តុះបណ្តាលបុគ្គលិកអំពីបច្ចេក
ទេសកសាងផែនការការដាក់បញ្ចូលពិការភាពទៅក្នុង
កម្មវិធីទឹកស្អាត និងលើកកម្ពស់អនាម័យប៉ុណ្ណោះទេ ក៏
ប៉ុន្តែគឺត្រូវតែមានវិធីសាស្ត្រក្នុងការដាក់បញ្ចូលឲ្យបានទូលំ
ទូលាយដូចជាការផ្សព្វផ្សាយយល់ដឹងអំពីពិការភាពដោយ
ប្រើប្រាស់វិធីសាស្ត្រការចូលរួមដោយការរៀនសូត្រដែល
នេះគឺជាការជំរុញផ្តល់សិទ្ធិអំណាច និងឆន្ទៈចំពោះការដាក់
បញ្ចូលពិការភាព។

**មេកគំហើញសំខាន់ៗ៖
ឧបសគ្គនានាក្នុងការដាក់បញ្ចូលពិការភាពនៅក្នុង
កម្មវិធីទឹកស្អាត និងការលើកកម្ពស់អនាម័យ**

ខណៈដែលកម្ពុជាបានពង្រឹងឆន្ទៈរបស់ខ្លួនដើម្បីភាពរីក
ចម្រើននៃសិទ្ធិរបស់ជនពិការនៅក្នុងរយៈកាលប៉ុន្មានឆ្នាំមក
នេះ ប៉ុន្តែក៏នៅមានការខិតខំប្រឹងប្រែងបន្ថែមទៀតក្នុងការ
បញ្ចូលពិការភាពទៅគ្រប់កម្មវិធីទឹកស្អាត និងលើកកម្ពស់
អនាម័យ។ ឧបសគ្គចំបងក្នុងការដាក់បញ្ចូលពិការភាព
ទៅក្នុងកម្មវិធីទឹកស្អាត និងលើកកម្ពស់អនាម័យគឺដោយសារ
តែមានការខ្វះខាតក្នុងការទំនាក់ទំនងនិងភាពជាដៃគូរវាង
វិស័យទឹកស្អាត និងលើកកម្ពស់អនាម័យ និងវិស័យពិការ
ភាពនៅកម្រិតអង្គភាពស្ថាប័ន និងឯកត្តបុគ្គល។

ឧបសគ្គផ្សេងៗទៀតរួមមាន៖

- វិស័យទឹកស្អាត និងលើកកម្ពស់អនាម័យ គឺមិនមែនមិនមានធនធានបច្ចេកទេសឡើយ ក៏ប៉ុន្តែ ធនធានដែលមានគឺមិនបានបកស្រាយឲ្យបានល្អប្រសើរចំពោះការបង្កើត ភាពជាដៃគូ និងកិច្ចសហប្រតិបត្តិការរវាង វិស័យនានា រួមមានករណីសិក្សានិងរបៀប ក្នុងការរៀបចំការប្រឹក្សាយោបល់ជាមួយ នឹងអន្តរវិស័យ។

- កង្វះខាតធនធានដែលមានជាភាសាខ្មែរ ខណៈដែលសៀវភៅណែនាំ មគ្គុទ្ទេសន៍ ណែនាំ និងការកសាងផែនការឲ្យមានការ ដាក់បញ្ចូលពិការភាពទៅក្នុងមធ្យោបាយ នានារបស់ទឹកស្អាតនិងលើកកម្ពស់អនាម័យ ភាគច្រើនឯកសារទាំងនោះគឺជាភាសា អង់គ្លេសដូច្នេះមិនបានបង្កលក្ខណៈងាយ ស្រួលសម្រាប់ជនជាតិខ្មែរឡើយ។

- មានការខ្វះចន្លោះដ៏ចម្រើនមួយនោះគឺ បទពិសោធន៍ និងអ្នកជំនាញផ្នែកផ្សព្វផ្សាយ សុខភាពអនាម័យនិងការដាក់បញ្ចូលពិការ ភាព ជាពិសេសការពិចារណាឲ្យមាន ឯកសារសម្ភារៈផ្សព្វផ្សាយចំពោះជនពិការភ្នែក និងជនពិការគច្ឆង។

- កង្វះខាតអំពីចំណេះដឹងអន្តរវិស័យ៖ សមាជិករបស់វិស័យពិការភាពបានបង្ហាញអំពីកង្វះខាតចំណេះ ដឹងទឹកស្អាត និងលើកកម្ពស់អនាម័យហើយសមាជិកវិស័យទឹកស្អាត និងលើកកម្ពស់អនាម័យបាន បង្ហាញអំពីកង្វះខាតការយល់ដឹងអំពីពិការភាព។

“ កត្តាប្រឈមចំពោះការដាក់បញ្ចូលពិការភាពទៅក្នុងកម្មវិធីទឹកស្អាត និងលើកកម្ពស់ អនាម័យ នៅពេលនេះ គឺការរក្សានូវសន្ទុះដែលបានពីសិក្ខាសាលា ឆ្នាំ២០១៤និងការ សិក្សាស្រាវជ្រាវអំពី ការបង្កឲ្យមានលក្ខណៈងាយស្រួលក្នុងកម្មវិធីទឹកស្អាតនិងលើក កម្ពស់អនាម័យសម្រាប់ជនពិការ ហើយជម្រុញសន្ទុះនេះឲ្យទៅជាការអនុវត្ត ដែល អាចឲ្យវិស័យទាំងពីរផ្សាភ្ជាប់គ្នា ” ។

ប្រភពចេញពី៖ DDSP-2014

គោលការណ៍គ្រឹះក្នុងការដាក់បញ្ចូលពិការភាពនៅក្នុងការអភិវឌ្ឍន៍

១. **ការផ្សព្វផ្សាយការយល់ដឹង** អំពីពិការភាពនិងការដាក់ទាក់ទង គឺជាជំហានដំបូងដ៏សំខាន់នៅក្នុងកម្មវិធីទឹកស្អាតនិងលើកកម្ពស់អនាម័យ ដើម្បីឲ្យមានការដាក់បញ្ចូលពិការភាព។
២. **ការចូលរួម** របស់ជនពិការគឺសំខាន់ខ្លាំងណាស់សម្រាប់ឆ្លើយតបទៅនឹងសេចក្តីត្រូវការរបស់ពួកគេ និងផ្តល់សិទ្ធិអំណាចយ៉ាងពិតប្រាកដ និងនាំឲ្យមានចលនាសហគមន៍ផ្លាស់ប្តូរសហគមន៍។
៣. **ការបង្កឲ្យមានលក្ខណៈងាយស្រួលយ៉ាងពេញលេញ** គឺធានាថារបាំងនានាដូចជារបាំងផ្នែករូបវន្តការទំនាក់ទំនង គោលនយោបាយ និងអាកប្បកិរិយាត្រូវបានកំណត់ និងដោះស្រាយដោយអ្នកអនុវត្តកម្មវិធីទឹកស្អាតនិងលើកកម្ពស់អនាម័យ។ នេះគឺលើសពីការទទួលបាននូវហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធចំនួនគឺទទួលបានសេវាព័ត៌មាន សម្ភារៈផ្សព្វផ្សាយសុខភាពអនាម័យនៅគ្រប់ទម្រង់រូបភាពនិងការចូលរួមក្នុងសេចក្តីសម្រេចចិត្ត។
៤. **វិធីសាស្ត្រភ្លោះ** គឺបានកំណត់យ៉ាងច្បាស់នូវសកម្មភាពជាក់លាក់សម្រាប់ជនពិការ ខណៈដែលមានការបញ្ជ្រាប និងការដាក់បញ្ចូលពិការភាពនៅពេលតែមួយ។

សេចក្តីសង្ខេបអំពីអនុសាសន៍សំខាន់ៗ

- **ការធ្វើគោលនយោបាយ ផែនការ និងការបញ្ជ្រាបដែលមានការដាក់បញ្ចូល៖**
រដ្ឋាភិបាលត្រូវតែដឹកនាំក្នុងការផ្តួចផ្តើមឲ្យមានការធ្វើជាអន្តរដៃគូរវាងផ្នែកទឹកស្អាត និងលើកកម្ពស់អនាម័យ និងពិការភាព។ ទាំងអស់នេះគឺទាមទារឲ្យមានការបង្កើត និងអនុវត្តគោលការណ៍ណែនាំថ្នាក់ជាតិនានាអំពីមធ្យោបាយក្នុងការដាក់បញ្ចូលពិការភាពទៅក្នុងការអនុវត្តកម្មវិធីទឹកស្អាត និងលើកកម្ពស់អនាម័យ។
- **កិច្ចសហប្រតិបត្តិការ និងអន្តរាស័យដៃគូ៖**
សម្រាប់ការធ្វើឲ្យប្រសើរឡើងនូវការដាក់បញ្ចូលពិការភាពទៅក្នុងកម្មវិធីទឹកស្អាត និងលើកកម្ពស់អនាម័យគឺចាំបាច់ត្រូវបង្កើនឡើងនូវការទំនាក់ទំនងរវាងវិស័យព័ត៌មានចាំបាច់ត្រូវតែមានការចែករំលែក និងសហប្រតិបត្តិការអន្តរាស័យនៅកម្រិតថ្នាក់ជាតិ និងសហគមន៍ដែលជំរុញឲ្យមានការអនុវត្តគ្រប់មធ្យោបាយតាមរយៈការបង្កើតកិច្ចសហប្រតិបត្តិការនៅសហគមន៍ រវាងគម្រោងទឹកស្អាត និងលើកកម្ពស់អនាម័យ ដោយអង្គការជនពិការ និងអង្គការទឹកស្អាត និងលើកកម្ពស់អនាម័យ និងមានការចូលរួមរបស់ជនពិការ។

• **ការស្វែងរកមតិគាំទ្រ ការបង្កើនការយល់ដឹងនិងការកសាងសមត្ថភាព៖**

ការទាមទារឲ្យមានសេវាការដាក់ពន្ធុលដោយវិស័យពិការភាព ត្រូវបានលើកទឹកចិត្ត និងគាំទ្រជាក់ស្តែង ការស្វែងរកមតិគាំទ្រក្នុងការដាក់បញ្ចូលឲ្យមានការបង្កលក្ខណៈងាយស្រួលដល់កម្មវិធីទឹកស្អាត និងលើកកម្ពស់អនាម័យសម្រាប់ជនពិការនៅក្នុងផែនការវិនិយោគឃុំ សង្កាត់។ ការបណ្តុះបណ្តាល បុគ្គលិកដើម្បីធ្វើឲ្យប្រសើរឡើងនូវការយល់ដឹងអំពីវិស័យផ្សេងគ្នាអាចនឹងមានផលប្រយោជន៍ចំពោះ កិច្ចសហប្រតិបត្តិការអន្តរវិស័យ។

• **ការចែករំលែកព័ត៌មាន និងការអប់រំ៖**

នេះគឺជាការចាំបាច់ណាស់ក្នុងការបង្កើតបណ្តុំព័ត៌មាននៃសកម្មភាពទឹកស្អាតនិងលើកកម្ពស់អនាម័យ ដែលមានការដាក់បញ្ចូលនៅក្នុងថ្នាក់តំបន់ ដើម្បីជាឧទាហរណ៍ក្នុងការអនុវត្តល្អៗ។ ធនធានបច្ចេកទេស និងដំណើរការចម្បងៗ ដើម្បីសម្រេចបាននូវកម្មវិធីទឹកស្អាត និងលើកកម្ពស់អនាម័យដែលមានការ ដាក់បញ្ចូលចាំបាច់ត្រូវតែមានការប្រែសម្រួលជាភាសាជាតិ និងបង្កលក្ខណៈងាយស្រួលរាល់គ្រប់ ទម្រង់រូបភាព និងចែកចាយតាមរយៈការបោះពុម្ពដែលមានលក្ខណៈងាយស្រួល និងជាមជ្ឈមណ្ឌល កណ្តាលនៃធនធាន។

• **សកម្មភាពសិក្សាស្រាវជ្រាវបន្ថែម និងការប្រមូលនូវត្រឹមត្រូវតាង៖**

អំពីរបៀបក្នុងការដាក់បញ្ចូលពិការភាពអាចជាការជំរុញនៅក្នុងគំរូសំខាន់ៗក្នុងការផ្សព្វផ្សាយអំពីទឹកស្អាតនិងលើកកម្ពស់អនាម័យនៅកម្ពុជា ដូចជាទីផ្សារទឹកស្អាតនិងលើកកម្ពស់អនាម័យដែលដឹកនាំដោយសហគមន៍ដែលជាមធ្យោបាយដើម្បីធ្វើឲ្យប្រសើរឡើងនូវប្រសិទ្ធភាពកម្មវិធីសម្រាប់ក្រុមដែលត្រូវបានគេមើលរំលង និងមិនយកចិត្តទុកដាក់ដូចជាជនពិការភ្នែក ជនខ្សោយសិទ្ធិបញ្ញាជាដើម។ ការចំណាយថវិកាលើការដាក់បញ្ចូលនៅក្នុងផែនការនិងសកម្មភាព និងជាចុងក្រោយការប្រមូលព័ត៌មានបន្ថែម អំពីបញ្ហាប្រឈមចំពោះទំហំក្នុងការដាក់ បញ្ចូលទឹកស្អាត និងលើកកម្ពស់អនាម័យ។

សូមអានរបាយការណ៍លំអិតនិងរបាយការណ៍ WEDC តាមរយៈ
<http://www.inclusivewash.org.au/resource-library-people-with-disabilities>

សំរាប់ព័ត៌មានបន្ថែមសូមទំនាក់ទំនង

Website : www.wateraid.org/au
Email : cambodia@wateraid.org.au

Website : www.redcross.org.au